

FOOKUSES:

**Suur
teede
ehituse
aasta**

Lk 2-3

**Uueks aastaks soovime
lumevalgust ja helgust,
lootust ja mõtete selgust!**
Saku Sõnumite toimetuse

President Saku valla koolis ja talus

TÄHTSAD TELEFONID

HÄDAABINUMBER 112
(kiirabi, pääste, politsei)
Saku valla abitelefoni **1345**
Perearsti nõuandeliin **1220**
SAKU KONSTAABLIPUNKT
Tammemäel Päästetakeskuse tee 1
Piirkonnapolitseiniku vastuvõtt
ja telefon N 10-12 **612 4686**
Noorsoopolitseinik **5855 7455**
Volitatud loomaarst **504 1060**

**Saku Sõnumid jälle
27. jaanuaril 2017**

Saku gümnaasiumis avaldasid president **Kersti Kaljulaidile** muljet kooli n-ö jutustavad ja õpetlikud seinad, millele õpilased on kandnud ajatelje ja eesti kultuuritegelaste ning sportlaste portreed ja tutvustused. Ta nentis, et kohalikel koolidel on väga palju, millest rääkida, kuid nad mõtlevad ehk liiga vähe enda turundamisele selle sõna heas mõttes. „Tahaksin väga lugeda rohkem ka sellistest huvitavatest kohalikest koolidest. Me peaksime kõik üheskoos mõtlema selle peale, kuidas teha sellest suurem lugu,“ ütles Kaljulaid ja lubas ka ise ajakirjanikele rääkida, kui tore kool Sakus on. **Lk 9**

Sel aastal investeeriti meie vallas kokku teede- ja tänavavalgustuse ehitusse ligi 1,8 miljonit eurot ning ehitatud või rekonstrueeritud sai 15 kilomeetrit teid. Valla eelarvest kulus tee-ehitusele ja valgustusele umbes 1,3 miljonit eurot, mis on pea neli korda rohkem kui enamikel aastatel.

15 kilomeetrit teid

Erinevalt eelmistest aastatest on käesoleval aastal teedesse investeeritud märgatavalt rohkem. Kokku ehitati või rekonstrueeriti vallas 24 sõidu- ja kergliiklusteed. Esmalt valmisid tööd Tänassilma tee sõiduteel, mille tulemusel sai Tänassilma tee kogupikkuses tolmuwabaks. Seejärel alustati kergkatete ehitusega, mis said lõpetatud septembri alguseks. Kergkatted ehitati Sprindi tee, Metsanurga tee, Kasemetsa tee, Kuresoo tee, Metsavahi tee, Väikemetsa tee, Karjakopli tee, Tiigi tänavale, Staadioni tänavale, Männi tee, Tooma tee ja Lepa tee.

Kergliiklusteedele lisa

Suve teises pooles sai hoo sisse kergliiklusteede ehitamine. Suurimad neist valmisid Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi meetme „Raudteepeatuste ühendamine erinevate liikumisviisidega“ toetusega. Meetme raames ehitati kergliiklusteed Saku vanale raudteetammile, pikkusega 1514 meetrit, ja Urda tee äärde Jälgimäel, pikkusega 727 meetrit.

Esialgse plaani kohaselt ei olnud kergliiklusteede äärde valgustust ette nähtud, kuid tänu kergliiklusteede ehitustööde maksumuse vähenemisele oli võimalik taotleda ka valgustuse väljaehitamist ja lõpptulemusena ehitataksegi mõlema kergliiklustee äärde valgustus, loodetavasti saavad valgustid põlema veel sel aastal.

Eesti tuleviku heaks

Eesti tuleviku heaks

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Euroopa Liit
Ühtekuuluvusfond

Meetme raames paigaldatakse 2017. aasta alguses Saku raudteepeatuse juurde jalgratastele mõeldud maja, kuhu saab rongile tõttav inimene oma jalgratta jätta. Jalgrattamaja hakkab olema lukus ja selle avamine hakkab toimuma esialgu isikustatud Ühiskaardiga. Lisaks jalgrattamajale paigaldatakse järgmise aasta suvel perroonile reaalaraja infotahvel, mis hakkab elektrooniliselt näitama rongide saabumisi-väljumisi. Saku vana raudteetammi kergliiklustee ja Urda tee kergliiklustee ehitused läksid kokku maksma pea pool miljonit eurot (446 060 eurot), millest toetuse osa on 84% ja ülejäänud osa Saku valla omafinantseering. Toetuse rakendusüksuseks on Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus.

Oktoobrikuus said valmis Kivisalu tee, Asula ja Kirsi tänav ühendustee ja veel mõningad väiksemad rekonstrueerimised ja ehitused Saku alevikus. Oktoobrikuus alustati ka tänavavalgustuse ehitusega Saku alevikus Heina, Kirsi, Õuna, Tariku, Kalda, Metsise ja Mõtuse tänaval ning Männi teel. Tänavavalgustustööd said läbi ja tuled põlema teiseks advendiks. Novembrikuus (kahe lume vahel) valmis kergliiklustee Juubelitammade teel ja Saku mõisa pargis, haljastustööd ootavad kevadet.

Alustati suurprojektiga

Sel aastal jõuti alustada ka Saku-Jälgimäe-Tänassilma kergliiklustee ehitamist. Suurprojekti kogupikkus on 9,3 km ja kergliiklustee kulgeb marsruudil: Metsatuka tn ringristmik – Murumäe tee – Juuliku tee – Karjavärava tee – Murimäe tee – Jälgimäe tee – Tänassilma tee – Tänassilma-Laagri tee. Täna-

2016: suur teede ehituse aasta

vu alustati töid Tänassilma teel ja Tänassilma-Laagri teel, kokku 2,3 kilomeetrit. Kahjuks ei olnud ilmataat meie poolel ja asfaltkate jäi panemata, töödega jätkatakse kevadel. Kui kõik läheb plaanipäraselt, siis võiks suurprojekt valmis saada 2017. aasta detsembriks.

Teatud lõikudel sõltub kergliiklustee valmimine suuresti Juuliku-Tabasalu tee valmisemisest. Suurprojekti eeldatav kogumaksumus on 1 354 953 eurot. Projekt saab toetust Euroopa Regionaalarengu Fondi meetmest „Linnapiirkondade jätkusuutlik areng“, toetuse osa on 85% ja ülejäänud osa on Saku valla omafinantseering. Toetuse rakendusüksus on Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus.

Järgmisel aastal on kavas lisaks Saku-Jälgimäe-Tänassilma kergliiklusteele veel Kiisla Kasemetsa tee äärde kergliiklustee ehitamine, Kiisa raudteepeatuse parkla asfalteerimine, Kasemetsa raudteepeatuse parkla laiendamine, Murimäe tee sõidutee rekonstrueerimine ja võimalusel veel mõne tee rekonstrueerimine.

SIIM RÕÕMUS,
vallamajanduse insener

Tee-ehitusaastal esimesena valminud Tänassilma sõidutee ning viimane, novembris valminud Juubelitammade tee kergliiklustee Saku.

2016. aastal ehitati või rekonstrueeriti Saku vallas kokku 24 sõidu- ja kergliiklusteed

Tänassilma külas

- 1 Tänassilma tee
- 2 Tänassilma-Laagri kergliiklustee

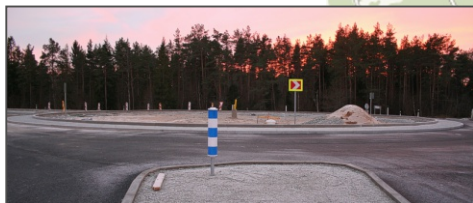
Jälgimäe külas

- 1 Lepa tänav
- 2 Urda kergliiklustee

Juuliku-Tabasalu teed ehitatakse maanteeameti tellimisel ning see avatakse liikluseks järgmise aasta suvel

1 Saku ringristmik

Üksnurme külas

- 1 Karjakopli tee

Metsanurme külas

- 1 Kuresoo ringtee

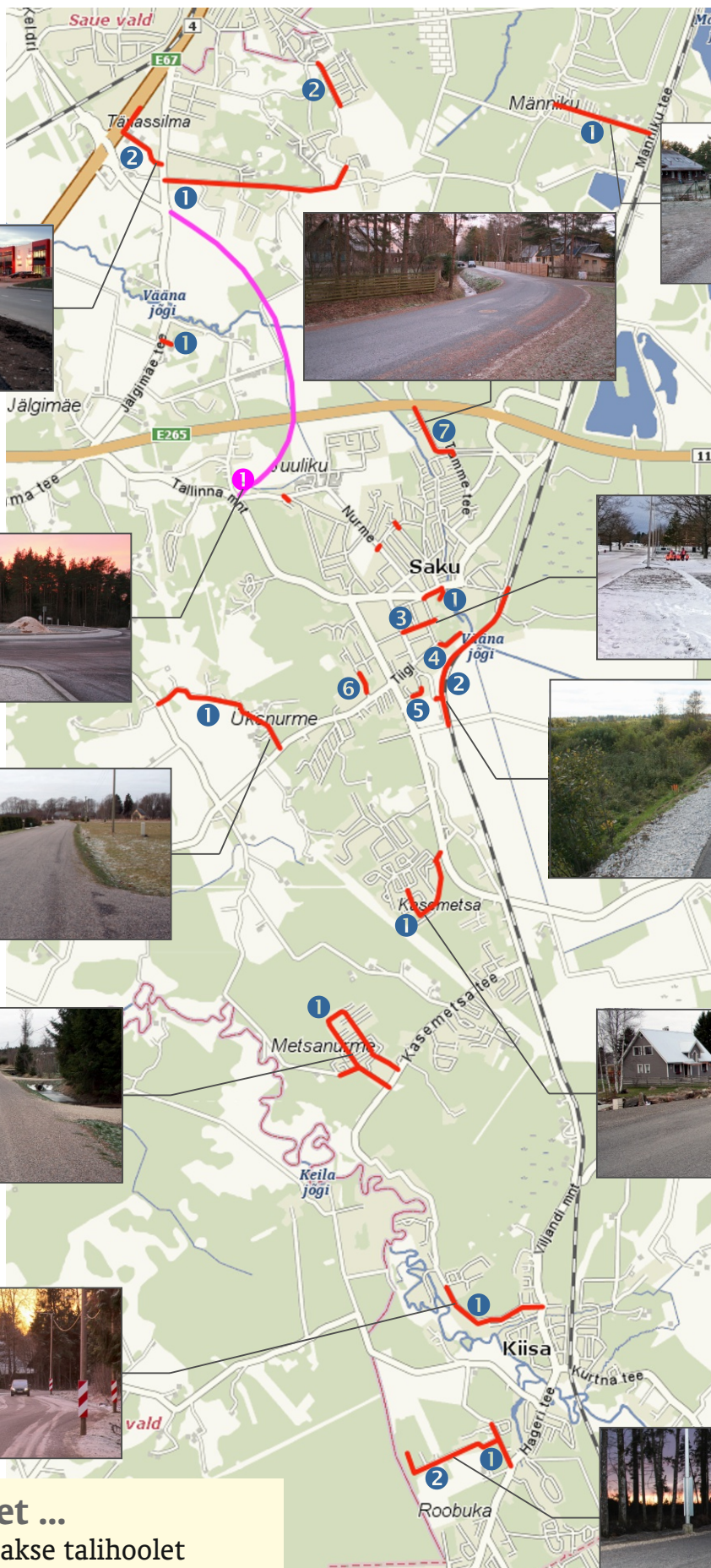
Kiisa alevikus

- 1 Kasemetsa tee lõik Viljandi mnt - Reval

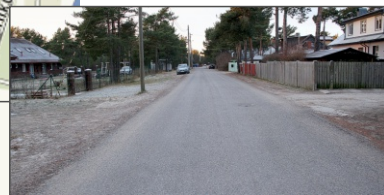
Kas teadsid, et ...

... Saku vallas tehakse talihooleet rohkem kui 200 kilomeetril teedel.

Männiku külas

- 1 Tooma tee

Saku alevikus

- 1 mõisapargi müüriäärne kergliiklustee
- 2 vana raudteetammi kergliiklustee
- 3 Juubelitammede tee kergliiklustee

- 4 Staadioni tänav
- 5 Tiigi tn lõik
- 6 Kivisalu tee
- 7 Männi tee

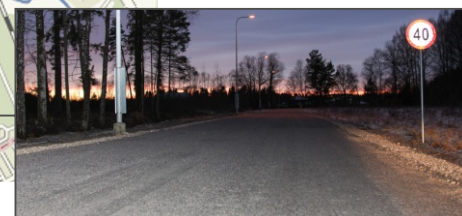

Kasemetsa külas

- 1 Väikemetsa tee

Roobuka külas

- 1 Sprindi tee
- 2 Metsanurga tee

Hea kaasteeline!

TIIT VAHENÕMM, vallavanem

Lõppemas on järjekordne tegus aasta meie kõigi jaoks ja sel puhul tahan jagada teiega mõtteid möödunu ja ka tuleviku osas. See aasta on olnud valla jaoks pidulik juubeliaasta – täitis 150 aastat meie valla asutamisest ja see oli läbiv teema aasta jooksul toimunud ühistel üritustel. 150 on nii väärikas verstapost, et kõik tegemised ei mahtunudki sellesse aastasse ära. Valla elu ja olnud kokkuvõtvat filmilugu saame vaadata teiega uuel aastal ning kevadel, kui muru jälle tärnanud on, istutame küladesse juubeli puud.

Lõppev aasta on olnud tõsiselt tegus teedehituse aasta. Volikogu seadis meile eesmärgiks panustada sel aastal erakorraliselt miljon eurot teede ja tänavate korrastamisse. Täna võime kinnitada, et eesmärk sai täidetud, ja kui võtta arvestuse aluseks planeeritud kilomeetrid, siis pisut pealegi.

Heameel on tõdeda, et korda sai palju teelõike keskalevikust kaugemal, kus elab arvestatav hulk meie inimesi. Planeeritust varem alanud talv jättis küll mõne teelõiguäärsse haljastuse rajamise kevadesse, kuid olen kindel, et selle andestate.

Siiras heameel on mul valminud Juubelitammede tee äärselt jalgteest, tänu millele on võimalik nüüd ohutumat ja mugavalt jõuda nii päevakeskusesse, tohtrite juurde kui ka mõisaparki jalutama. Hea uudis on ka see, et tänase teadmise kohaselt saab hiljemalt jaanipäeval minna Sakust turvaliselt külla Pähklime Murumäe rahvale. Järgmisel

aastal hakkame ehitama teed, mis aasta lõpuks ühendab Saku-Jälgimäe-Laagri piirkonnad ühtsesse kergliiklusteede võrku.

Kindlasti olete märganud, et mitmel pool on süttinud uued valgustid ning need annavad teistsugust valgust, kui olime siiani harjunud. LED-tehnoloogia on jõudsalt arenenud ja hinna-kvaliteedi suhe tänaseks piisavalt paika loksunud, mistõttu tegime otsuse, et uute valgustite paigaldamisel kasutame edaspidi ainult LED-tehnoloogiat, mis aitab energiat oluliselt kokku hoida.

Koos valgustusega on töös ka valvekaamerate projekt, mille eesmärk on saada lähemate aastate jooksul videopildiga kaetud nii aleviku kui ka valla teiste olulisemate teede juurdepääsud ning kogunemiskohad. Oleme juba praegu saanud tänu politseilt, kes on nii mõnegi juhtumi tänu kaamerapildile lahendanud. Kaugem eesmärk on tagada turvalisus sellisel tasemel, et kurjamil ei tekiks tahtmist meie vallas üldse toimetada.

Toimekasse aastasse mahutus ka tagasilööke, nimelt ei õnnestunud meil esimese hanke tulemusena leitud ehitajaga alustada Päikesekillu lasteaia juurdehitust. Ehitusmaterjalide turul on praegu defitsiidiks seinapaneelid ning nende hiline mine oleks tähendanud, et ehitaja oleks ületanud tähtaja, mis omakorda oleks toonud kaasa suured leppetrahvid. Päikesekillu ehitusel on oluline osa ka välisrahastusel ja sel-

lega seoses ei olnud võimalik hoone valmimise graafikut muuta ilma olulist osa meetme rahast kaotamata.

Lehe ilmutamise ajaks on uus hange juba välja kuulutatud ning teeme tõsist tööd, et sügiseks oleks kogu lasteaia ehitusega kavandatu valmis. Vabandan lapsevanemate ees, et lasteaia huvitegevus ja ujumine on kannatanud ehituse viibimise tõttu, kuid peame tõdema, et uut kvaliteeti soovides tuleb ebaumugavusi ajutiselt taluda.

Luban, et ka uuel aastal ei anna me endale ehituse valdkonnas puhkust ja ka asfaldilao-turiga on endiselt võimalus siin- ja sealpool kohtuda. Hoonetest on märksõnad järgmised: laien-dame soojamajandust tasakaalustavat katlamaja, alustame meie ühe maamärgi – vallamaja – renoveerimisega ning gümnasiumi juurde uue spordikeskuse rajamisega.

Kuum teema on olnud jäät-mepunkt – selle aasta lõpus sulgeme Saku ajutise jäätmepunkti, sest kevadel on sinna laiene-mas katlamaja. On kokku lepi-tud, et Saku valla elanikud võivad oma jäätmed viia Pääsküla jäätmejaama, kus vastuvõtava-te jäätmete valik on laiem ja palju pahameelt tekitanud ehi-tusjäätmete hind soodsam. Kinni-tan teile, et jäätmepunkti sul-gemine on ajutine ning peatselt anname infot uue punkti asuko-ha ja valmimise kohta.

Tihti küsitakse minu käest, et kuidas edeneb vee- ja kanalisatsioonitrasside kavandamine valla lõunapool-

ses osas. Täna tuleb nentida, et eurorahaga seotud paberimajan-dus on võtnud oodatust rohkem aega, kuid seda aega oleme koostöös Saku Majaga kasuta-nud efektiivselt. Protsessi käi-gus oli mingil hetkel oht, et tänu jääkadele reeglitele võib projekt jääda tegemata või saada tehtud oluliselt väiksemas mahus. Tä-naseks oleme aga koos naabrite-ga Kohilast pidanud keskkonna-ministeeriumiga tõsiseid läbi-rääkimisi, mille tulemusena on ministeerium muutnud meetme tingimused meile sobivamaks ja saame kogu projekti kavanda-tud mahus ellu viia. Siinkohal tuleb tunnustada ka ministeeriumi ametnikke koostöö eest.

Tõde on ju see, et betooni võime valada nii palju kui ku-lub, kuid ilma kasutajateta on see tulutu töö. Tagasihoidliku-mad meist ütlevad oma tege-miste kohta, et nad teevad oma igapäevast tööd, kuid ma leian, et võlu ongi selles, et seda te-hakse hingega, suure sisemise põlemisega, väärilikalt, ennast unustades, eesmärgile pühendu-nult.

Sellise panustamise tulemu-sena saamegi tõdeda, et meie seas on Harjumaa parim noorsootöötaja, oma sä-deinimine, parim õpetaja, hea lasteaia edendaja, parim ette-võtja, oma wikilugu – see nime-kiri ei ole lõplik! Alles mõned päevad tagasi kommenteeris meie olümpiasangar Allar Le-vandi, et tema käib Sakus suu-satamas, sest nii hästi hoitud suusaradu lähümbruses teisi ei ole. See on ainult üks näide, et meie ühiseid tegemisi on mär-gatud.

Head inimesed, tänan teid kõiki, kes te olete panustanud oma aega meie ühise elukesk-konna paremaks muutmis-sse. Neid töötunde on olnud tuhan-deid, mis on kulunud ühise ees-märgi nimel, et igaüks saaks öelda: Saku vald on minu kodu ja ma tahan siin elada!

Kaunist pühadeaega kõigile!

Mis võiks olla Saku valla Aasta Tegu 2016?

Anna hääl oma lemmikule, mille saad välja valida vallavalitsuse kodulehelt 15 nominendi seast.

Hääletada saad 29. detsembrini aadressil www.sakuvald.ee. Aasta Teo tiitli annab kätte

volikogu esimees vabariigi aastapäeva aktusel 23. veebruaril.

VALLAVALITSUSE ISTUNGID

22. NOVEMBRI ISTUNGIL:

Anti projekteerimistingimused abihoonete ehitusprojektide koostamiseks Metsanurme külas Kuldkinga tee 24 kinnistul ja Kasemetsa külas Lille tee 2 kinnistul.

Võeti vastu Kasemetsa küla Rimmelga tee 2 kinnistu ja Jälgimäe küla Tammoja kinnistu osa detailplaneeringud.

Anti ehitusload Karja-Allika detailplaneeringualale veetorustiku rajamiseks aadressil Tõdva küla, Urva tee 3 ja Urva tee ning sõidutee rajamiseks aadressil Tõdva küla, Urva tee, Proosa ja Pruuli.

Anti kasutusload üksikelanutele Juuliku külas Murumäe tee 37 kinnistul ja Saku alevikus Õuna tn 6 kinnistul, laohoonete Tānassilma külas Tānassilma tee 17 kinnistul.

29. NOVEMBRI ISTUNGIL:

Kinnitati Saku valla lasteaedade sulgemine suveperioodil: Saku Lasteaed Päikesekild, Saku Lasteaed Terake ja Kurtina Kooli lasteaiaühmad on suletud 17.–30.07.2017.

Saku Lasteaia Päikesekild lahtiolekuaega lühendati 28.12.2016 1,5 tunni võrra. Lasteaed on sel päeval avatud kella 7–17.30.

Anti projekteerimistingimused üksikelanu ja abihoonete ehitusprojekti koostamiseks Jälgimäe külas Jõeäärse kinnistul, elektripaigaldiste ehitusprojektide koostamiseks aadressil Saku alevik, Tamme tee ja Kanarbiku tn 10 ning aadressil Saue küla; Untaugu, Kivimetsa ja Rahula küla, Hirve.

Anti ehitusload kinnise maa-soojussüsteemi puuraukude (2 tk) rajamiseks Saku alevikus Kivistiku tn 12 kinnistul, tehniliste ruumidega kontorihoone rekonstrueerimiseks Saku alevikus Tallinna mnt 2 kinnistul, Saku vana raudteetammi kergliiklustee välisvalgustuse rajamiseks aadressil Saku alevik, Tallinn-Lelle 9,8-27,4 km katastriüksusel (lõigul Saku raudteeteejaamast kuni Soo teeni) ning Saku alevik, Teetammi.

Anti kasutusload kanalisatsiooni- ja külmaveeto-

rustikule aadressil Männiku küla, Vindi tee ja Tooma tee; Kooli tee ja Saku raudteeteejaama parkla laiendusele aadressil Saku alevik, Jaama tn ja Kooli tee; Vana raudteetammi kergliiklusteele aadressil Männiku küla, Tallinn-Lelle 9,8-27,4; üksikelanule ja abihoonete Saue külas Kivipõllu kinnistul, üksikelanutele Üksnurme külas Krookuse tee 16 kinnistul ja Saku alevikus Tehnikumi tn 8 kinnistul, korterelamu laiendusele Männiku külas Tiiru tee 5, korter 6 (M1).

Kooskõlastati kavandatava puurkaevu asukoht Tānassilma külas Kokatalu tee 1 kinnistul.

Tānassilma külas asuva Keevalliku katastriüksuse jagamise tulemusel moodustatavatele katastriüksustele määrati kohaaadressid ja sihtotstarbed.

Anti nõusolek Saue külas asuvate katastriüksuste Salve ja Ville piiride muutmiseks ning uute piiridega katastriüksuste moodustamiseks.

Saku valla esindajatenä kinnitati Sihtasutuse Saku Kiriku Ehitus nõukogu liikmeteks Tiit Vahenõmm ja Tanel Ots.

Mittetulundusliku tegevuse toetusfondist eraldati MTÜ Saku Diabeetikute Seltsi projektile „Puudega inimese turvalisus“ kaasfinantseerimise toetust 540 eurot.

Aktiaseltsile Harju KEK anti õigus paigaldada 29.11.2016–21.11.2017 6 m² suuruse pindalaga reklaamkandja Jälgimäe külla 4 Tallinn-Pärnu-Ikla tee L1 maaüksusele.

Saku alevikus Uus-Saku tn 1a kinnistul asuv Saku turuplats anti 01.12.2016–01.12.2021 tasuta kasutada AS-ile Saku Maja turukaubanduse korraldamiseks.

Kinnitati alates 01.01.2017 õppekoha tegevuskulude arvestuslik maksumus ühes kuus ühe õpilase kohta Saku valla koolides järgnevalt: Saku Gümnaasiumis 67 eurot, Kurtina Koolis 166 eurot, Kajamaa Koolis 342 eurot ning lasteasutuse majandamiskulude, personali töötasu ja sotsiaalmaksu ning õppeva-

hendite kulu arvestuslik maksumus ühes kuus ühe lapse kohta Saku valla lasteaedades järgnevalt: Kurtina Kooli lasteaia 243 eurot, Saku Lasteaia Päikesekild 242 eurot, Saku Lasteaia Terake 229 eurot.

6. DETSEMBRI ISTUNGIL:

Peremehe ehitisena võeti arvele Roobuka külas endise aianudühistu „Põhjala“ territooriumil asuv elektrivõrk, mis koosneb u 700 m pikkusest 0,4 kV õhuliinist.

Anti projekteerimistingimused üksikelanute ehitusprojektide koostamiseks Metsanurme külas Kasemetsa tee 135 kinnistul ja Kraavihalli tee 18 kinnistul ning Üksnurme külas Krookuse tee 1 kinnistul.

Anti ehitusload üksikelanu püstitamiseks Jälgimäe külas Kaarna tee 6 kinnistul, aiamaja laiendamiseks ja ümberehitamiseks üksikelanuks Metsanurme külas Kasemetsa tee 117 kinnistul.

Anti kasutusload Urda jalgratta- ja jalgteele Jälgimäe külas, üksikelanutele Tānassilma külas Arumetsa tee 3 kinnistul, Metsanurme külas Kuuseheki tee 25 kinnistul, Saku alevikus Pärnapuu tn 2 kinnistul ja Juuliku külas Talu põik 5 kinnistul.

Nõustuti Transpoint International (Est) AS jäätmeloe muutmiseks.

Saku alevikus asuva Kivistiku katastriüksuse kohaaadressiks määrati Kivistiku tee ning maa kasutamise sihtotstarbeks transpordimaa.

Üksnurme külas asuva Mailase katastriüksuse kohaaadressiks määrati Tuulepesa.

13. DETSEMBRI ISTUNGIL:

Saku Vallaraamatukogu on külastajatele 31.12.2016 suletud.

Anti projekteerimistingimused elektripaigaldiste ehitusprojekti koostamiseks aadressil Saku alevik, Uusmäe tänav, Tiigi tänav, Staadioni tänav ja 11345 Rahula-Saku tee; Kasemetsa küla, Allika; Üksnurme küla, Üksnurme tee 16 ning üksikelanu ehitusprojekti koostamiseks Tānassilma külas Metsavaimu tee 11 kinnistul.

Lõpetati Tammemäe küla Tammemäe 2 kinnistu detailplaneeringu menetlus.

VALLAVOLIKOGU ISTUNGID

15. detsembri istung

- **Informatsioon sihtotstarbeliste vahendite kasutamisest**
- **Saku valla 2017. aasta eelarve vastuvõtmine, eelnõu 1. lugemine**
- **Kinnistu koormamine isikliku kasutusõigusega**
- **Riigivara koormamine isikliku kasutusõigusega**
- **Teede registreerimine riiklikus teederegistris**
- **Tulemustasu maksmine**
- **Vallavanema volituste tähtajalisel lõppemisel hüvituse maksmine**

Saku Vallavolikogu järgmine istung toimub 19. jaanuaril 2017

Kasemetsa külas asuva Kesku Aru katastriüksuse kohaaadressiks määrati Väikemetsa tee 4.

Anti ehitusload üksikelanute püstitamiseks Kasemetsa külas Väikemetsa tee 4 kinnistul, Kiisa alevikus Saare tn 19 kinnistul, aiamaja täielikuks lammutamiseks Roobuka külas Soonurme tee 19 kinnistul, laut-küüni täielikuks lammutamiseks Üksnurme külas Rebase kinnistul.

Anti kasutusload üksikelanutele Üksnurme külas Helbe tee 19 kinnistul ja Sarapiku tee 2 kinnistul ning Saue külas Kivikangru kinnistul, reovee omapuhastile Roobuka külas Maidla tee 15 kinnistul.

Jälgimäe külas asuva Rehe katastriüksuse jagamise tulemusel moodustatavatele katastriüksustele määrati kohaaadressid ja sihtotstarbed.

Anti nõusolek Kasemetsa külas asuvate katastriüksuste Uus-Kiipsu ja Kirsioie tee 2 piiride muutmiseks ning uute piiridega katastriüksuste moodustamiseks.

Anti seltsingule Saku Pensionäride Ühendus Elukaar liikmete pidulike koosviibimiste läbi viimiseks tasuta kasutada 21.01, 18.02, 18.03, 15.04, 21.10 ja 18.11.2017 kella 9–14 Saku Valla Maja II korruse suur saal ja helitehnika.

PLANEERINGUTEATED

DETAILPLANEERINGUD

• Saku Vallavalitsuse 29.11.2016 korraldusega nr 1010 algatati detailplaneering (DP) ja anti lähteseisukohad Metsanurme küla Sihiääre tee 2 maaüksusel. DP ala asub Kasemetsa-Kiisa tee ja Sihiääre tee vahelisel alal. DP ala moodustavad Sihiääre tee 2 maaüksus ning osa Sihiääre tee maaüksusest. DP ala suurus on ca 6300 m². DP koostamise vajadus ja eesmärk on Sihiääre tee 2 maaüksuse kaheks elamumaa krundiks jaotamine, hoonestusalade ja ehitusõiguste määramine, lisaks olemasolevatele hoonetele, üksikelamu ja abihoonete ehitamiseks. Tegemist on Saku valla üldplaneeringu kohase DP-ga. DP algatamise hetkeks kogutud informatsiooni põhjal ei ole vaja DP koostamise käigus teha eraldi täiendavaid uuringuid. Antud korraldusega on võimalik tutvuda Saku valla kodulehel: <http://www.sakuvald.ee/algatatud-detailplaneeringud> ning tööaegadel Saku Vallavalitsuses (Teaduse tn 1, Saku).

• Saku Vallavalitsuse 29.11.2016 korraldusega nr 1011 algatati detailplaneering (DP) ja jäeti algatamata keskkonnamõju strateegilise hindamine (KSH) Saku aleviku Tiigi tn 19 maaüksuse osal ja lähialal. DP lähteseisukohad anti Saku Vallavalitsuse 15.11.2016 korraldusega nr 967. DP ala asub Tiigi tn ja Uusmäe tn vahelisel alal. Ala moodustavad Tiigi tn 19 maaüksuse osa, osa Uusmäe tn, osa Tiigi tn ja osa Teetammi maaüksusest. DP ala suurus on ca 17 200 m². DP koostamise vajadus ja eesmärk on Tiigi tn 19 maaüksuse osal krundi moodustamine, hoonestusala ja ehitusõiguste määramine tervisekeskuse ehitamiseks. Tegemist on Saku aleviku ja lähiala üldplaneeringu kohase DP-ga. DP algatamise hetkeks kogutud informatsiooni põhjal ei ole va-

ja DP koostamise käigus teha eraldi täiendavaid uuringuid. KSH jäeti algatamata, kuna eelhindangust järeldus, et eeldatav oluline keskkonnamõju puudub. Planeeringu koostamise algataja, korraldaja ja kehtestaja on Saku Vallavalitsus. Antud korraldustega on võimalik tutvuda Saku valla kodulehel: <http://www.sakuvald.ee/algatatud-detailplaneeringud> ning tööaegadel Saku Vallavalitsuses (Teaduse tn 1, Saku).

• Saku Vallavalitsuse 06.12.2016 korraldusega nr 1049 algatati detailplaneering (DP) ja anti lähteseisukohad Üksnurme küla Kädri maaüksusel. DP ala asub Rahula-Saku tee ja Vahtramäe tee vahelisel alal. DP ala moodustavad Kädri maaüksus ning osa Vahtramäe tee maaüksusest. DP ala suurus on ca 7500 m². DP koostamise vajadus ja eesmärk on Kädri maaüksuse kaheks elamumaa krundiks jaotamine, hoonestusalade ja ehitusõiguste määramine, lisaks olemasolevatele hoonetele, üksikelamu ja abihoonete ehitamiseks. Tegemist on Saku valla üldplaneeringu kohase DP-ga. DP algatamise hetkeks kogutud informatsiooni põhjal ei ole vaja DP koostamise käigus teha eraldi täiendavaid uuringuid. Antud korraldusega on võimalik tutvuda Saku valla kodulehel: <http://www.sakuvald.ee/algatatud-detailplaneeringud> ning tööaegadel Saku Vallavalitsuses (Teaduse tn 1, Saku).

• Saku Vallavalitsuse 13.12.2016 korraldusega nr 1067 kehtestati Tõdva küla Tõru maaüksuse detailplaneering (DP). DP ala asub Saku-Tõdva tee (11342) ääres. DP ala suurus on ca 9400 m² ning selle moodustavad Tõru maaüksus, osa Saku-Tõdva tee maaüksusest ja osa reformimata riigimaast. DP eesmärk on maaüksuse jagamine, hoonestusala ning ehitusõiguse määramine kaksikelamu ehitamiseks. Alale on lubatud ehitada üks kaksikelamu, mis asetseb mõlemal krundil ja kaks abihoonet. Kaksikelamu võib olla kuni 9 m kõrge ja abihooned kuni 6 m. Mõlema krundi maksimaalne ehitisealune pind võib olla kuni 220

m². DP on Saku valla üldplaneeringuga kooskõlas. DP elluviimisega ei avaldata olulist mõju tegevuse ala ja selle lähiümbruse majandus-, sotsiaal-, kultuuri- ning looduskeskkonnale. Vt <http://www.sakuvald.ee/kehtestatud-detailplaneeringud>.

• Ajavahemikul 07.11.2016 kuni 06.12.2016 oli avalikul väljapanekul Jälgimäe küla Kaili ja Jälgimäe tee 51 kinnistute (katastritunnused: 71801:003:0762 ja 71801:003:0248) detailplaneering (DP). Avalikustamise ajal esitati DP-le ettepanekud ja vastuväide. DP avalik arutelu toimub 05.01.2017 kell 15:00 Saku Valla Maja (Teaduse 1, Saku) ruumis 211.

PROJEKTEERIMISTINGIMUSED

Saku Vallavalitsusele on 09.12.2016 esitatud projekteerimistingimuste taotlus detailplaneeringu olemasolul Saku vallas Tännassilma külas Kokatalu tee (71801:001:1233) kinnistul tee ja tänavavalgustuse rajamiseks. Tegemist on Saku Vallavalitsuse 26.10.2010 korraldusega nr 851 kehtestatud Koka kinnistu detailplaneeringu alal asuva krundiga pos 6. 01.07.2015 jõustunud ehitusseadustiku § 31 lõikest 1 tulenevalt korraldame projekteerimistingimuste andmise avatud menetlusena.

Alates 02.01.2017 kuni 15.01.2017 korraldame tööaegadel Saku Valla Maja (Teaduse tn 1, Saku alevik) teise korruse stendil ning valla kodulehel avaliku väljapaneku projekteerimistingimuste eelnõule. Projekteerimistingimustega täpsustatakse detailplaneeringuga määratud tee ja tänavavalgustuse ehituslikke tingimusi ning haljastuse, heakorra ja liikluskorralduse põhimõtteid. Avaliku väljapaneku jooksul on huvitatud isikul ja isikul, kelle õigusi võib projekteerimistingimuste andmine puudutada, võimalus esitada eelnõu kohta kirjalikke ettepanekuid ja põhjendatud vastuväiteid. Vt <http://www.sakuvald.ee/projekteerimistingimuste-avalikustamine>

Avalikud väljapanekud

Alates 09.01.2017 kuni 08.02.2017 on tööaegadel Saku Valla Maja (Teaduse 1, Saku) teise korruse stendil ja Saku valla kodulehel (http://www.sakuvald.ee/detplaneeringute_avalikust) Saku aleviku Tallinna mnt 2 ja Tallinna mnt 2a maaüksuste (Saku Õlletehase territoorium) detailplaneering (DP). DP ala asub Vääna jõe, Tallinn-Saku-Laagri tee, Jaama tänava ja Saku terviseraja vahelisel alal. DP ala moodustavad Tallinna mnt 2 ja Tallinna mnt 2a maaüksused ja osaliselt Jaama tänav. DP ala suurus on ca 89 000 m². DP eesmärk on planeeritava ala hoonestusala ja ehitusõiguse määramine. DP-ga kavandatakse planeeritaval alal olevad krundid liita ning määrata moodustatavale krundile sihtotstarbeks 90% tootmismaa ja 10% ärimaa. Krundi maksimaalne täisehitusprotsent on 60 (see on 52 300 m²) ning seal võib kokku olla kuni 40 hoonet. Hoonete maksimaalne kõrgus võib krundi põhja- ja keskosas olla kuni 50 m, lõunaosas kuni 30 m. Vääna jõe ääres praegusele haljasalale määratud hoo-

nestusala võib hoonete maksimaalne kõrgus olla 4 m. Planeeritaval alal peab haljasala olema vähemalt 10%. Võrreldes olemasoleva olukorraga kavandatakse suurendada planeeritava ala hoonestusala; muuta sihtotstarvete osakaalu; suurendada planeeritava ala maksimaalset täisehitusprotsenti 50-lt 60-ni; suurendada maksimaalset hoonete arvu 30-lt 40-ni; suurendada maksimaalset hoonete kõrgust 40-lt 50 meetrini. DP sisaldab Saku aleviku ja lähiala üldplaneeringu muutmise ettepanekut, kuna DP-ga soovitakse muuta üldplaneeringus määratud tootmismaa ning lao- ja büroohoone te maakasutuse juhtotstarbega aladele määratud maksimaalset hoonete kõrgust planeeritaval alal. Samuti soovitakse DP-ga vähendada Vääna jõe kalda ehituskeeluvööndit DP-s märgitud osas 10 meetrini. DP elluviimisega ei avaldata olulist mõju tegevuse ala ja selle lähiümbruse majandus-, sotsiaal-, kultuuri- ning looduskeskkonnale.

Avaliku väljapaneku jooksul on igal isikul õigus esitada DP kohta arvamusi.

VALLAELU UUDISED

Säästumarketist Rimiks

Rimi poeketi plaan muuta Säästumarketid mini-Rimi kauplusteks jõuab järgmise aasta alguses ka Sakku – Säästumarket suletakse 16. jaanuaril ning 8. veebruaril avab samas uksed mini-Rimi.

Rimi Eesti Food ASi kommunikatsiooni-juhi Katrin Batsi sõnul kasvab kaupluse sortiment 400 toote võrra. „Uuenenud Rimi kaupluses pakume erinevalt Säästumarketist kohapeal valmistatud pagaritooted ja populaarseid Rimi pitsasid, samuti suureneb tuntud headuses Rimi puu- ja köögivilja valik,“ loetles ta ning lisas, et Saku mini-Rimi sortimenti jäävad ka paarsada Säästumarket klientide populaarseimat toodet kliendile tuttava soodsa hinnaga. Batsi kinnituses hakkab Saku mini-Rimi olema avatud samadel aegadel, mis Säästumarket.

VICTORIA PARMAS

Uuest aastast uues jäätmejaamas

Uuest aastast suletakse Saku jäätmepunkt, liigiti kogutud jäätmed võib 1. jaanuarist viia Pääsküla jäätmejaama aadressil Raba tn 40, Nõmme linnaosa, Tallinn (Pääsküla endise prügila kõrval). Avatud: E ja R 14-19; K 08-13; L ja P 10-15. Riigipühadel suletud.

KERLILAUER, keskkonnakaitse inspektor

Elmistes ajalehtedes ilmunud uudis Saku jäätmepunkti sulgemisest tekitas elanikes vastakaid arvamusi. Üks osa elanikest rõõmustas, et nüüd saab hakata ametlikult suuremat Pääsküla jäätmejaama kasutama, sest Saku väikse jäätmepunkti võimalused olid piiratud, suviti oli see ülerahvastatud ja kogumismahutid tihti ületäitunud. Paljud tundsid aga ka muret, kuhu edaspidi jäätmed panna ning äkki toob jäätmepunkti sulgemine kaasa metsaaluste prügistamise.

Anna ära tasuta Sakus

Kõigepealt jäätmete sorteerimisest. **Pakendijäätmete** kogumiseks on valda paigutatud avalikud pakendimahutid, lisaks on tasuta pakendikotiteenusega liidetud Saku ja Kiisa alevik ning Jälgimäe, Juuliku, Roobuka ja Saustinõmme küla. **Paberijäätmete** üleandmiseks tuleb üksikelaanutel ja vähem kui viie korteriga kinnistutel panna paber ja kartong kogumismahuti kõrvale (korjatakse kokku vaid siis, kui OÜ-ga Ekovir on eelnevalt kokku lepitud), rohkem kui 5 korteriga kinnistutel on olemas isiklik paberimahuti. **Biolagunevaid jäätmeid** saab jätkuvalt kompostida oma kinnistu piires, rohkem kui 10 korteriga kinnistul asub biojäätmete kogumismahuti. **Suurjäätmed** viiakse Ekoviriga kokkuleppel maja eest ära tasuta. **Klaaspakendi** jaoks on valla territooriumil 20 kogumismahutit. **Kasutuskõlblikud riided ja rõivad** (ka mänguasjad ja jalatsid) saab viia Saku Selveri ja Kiisa alevikus Notsu äri juures asuvasse riidemahutitesse.

Aegunud ravimid viia lähimasse apteeki, **patareid** lähimasse müügipunkti, **elektroonikajäätmed** kauplusesse, kust kavatsetakse osta uus samalaadne toode. Järgmisel aastal on kavas korraldada lisaks eterniidiringile ka ohtlike jäätmete kogumisingu.

Teadlik jäätmekäitlus

Metsaalused on terves riigis küll puhtamad kui 10 aastat tagasi, kuid prügistamine ei ole täielikult peatunud. Enamik Saku vallas metsa alla visatud jäätmetest pärineb Tallinnast ehk ei sõltu jäätmepunkti olemasolust. Kohaliku jäätmepunkti puudumine ei tohi olla jäätmete ebaseadusliku käitlemise põhjenduseks. Korraldatud jäätmeveoga on liidetud kõik hoonestatud kinnistud, seal hulgas suvilad.

Prügistamise suurenemisel hakatakse rangemalt kontrollima kõiki neid kinnistuid, mis siiani tasuvad vaid tühisõite ja jäätmeid tekkekohas üle ei anna. Arvestatav hulk kinnistuomanikke käitleb ebaseaduslikult ka neid jäätmeliike, mille üleandmine on Saku jäätmepunktis tasuta: seega sõltub väga palju inimese tahtmisest ja teadlikkusest.

Samuti saavad inimesed palju ka ise ära teha: sellel aastal tabasime mitu metsaaluse prügistajat ning jäätmete põletajat just tänu tähelepanelikele elanikele. Käideldge jäätmeid nõuetekohaselt, säästke loodust ja vähendage tarbimist, suurendage taaskasutust ning olge keskkonnasõbralikud.

Kõikide jäätmealaste küsimuste ja probleemidega võib pöörduda Saku vallavalitsuse keskkonnakaitse inspektori poole telefonil **671 2427, 5198 7901** või e-posti aadressil **kerli.laur@sakuvald.ee**

Samat Hansabussi gruppis

5. detsembril teatas uudisteportaal Delfi, et AS Hansabuss omandas 74-protsendilise enamussosaluse meie valla bussitranspordiettevõttes Samat AS. Uudisest selgus veel, et Samati senine suuromanik ja juhatuse liige Mart Prikk jätkab Samati nõukogus ja jääb ettevõttega aktiivselt seotuks ning Samati uuteks juhatuse liikmeteks saavad seni ettevõtte igapäevase juhtimise juures tegev olnud Karel Prikk ning Hansabussi Eesti transpordi- ja logistikaosakonna juhataja Kalmar Meidla.

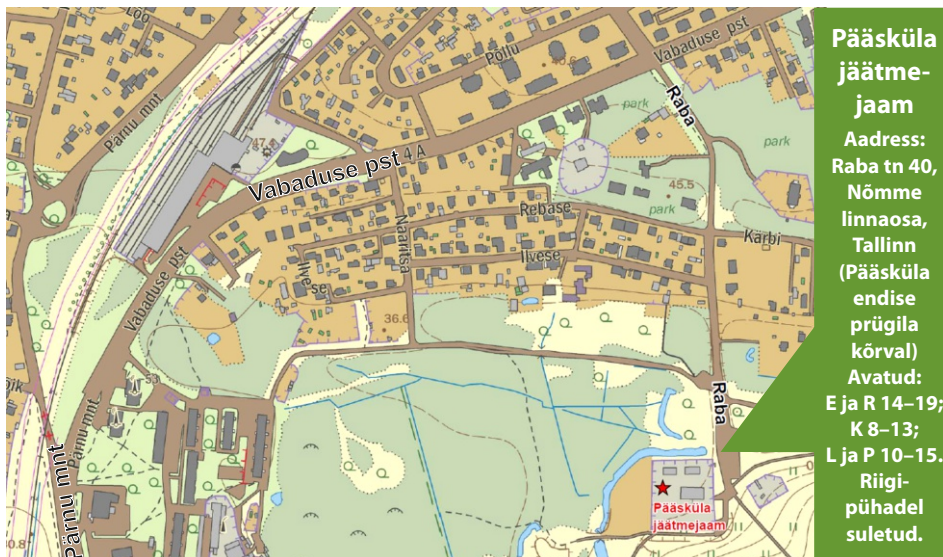
Toimetust küsis Samatilt, mis või kas muutub meie valla inimese jaoks. Kas bussid jäävad sõitma Samati sildiga või muutuvad Hansabussideks; kas pilethinnad ja väljumisajad jäävad uuel aastal meie valla liinidel samaks; kui suurem osa Samati aktsiatest on nüüd inimeste käes, kes elavad ja toimetavad Sakust kaugel, kas siis võib juhtuda, et meie valla reisijate huvid ja mugavuste eest enam nii palju ei seista; mis on need ühinemisega kaasnevad muutused, mis aitavad meie inimeste jaoks teenusekvaliteeti tõsta?

Samati juhatuse liige Karel Prikk: AS Samat, kui Saku vallas kasvanud ja arenenud ettevõtte, on tegutsenud üle 25 aasta ning jääb ka edasi tegutsema. AS Samat toimib tervikuna edasi kui eraldiseisev ettevõtte ja kaubamärgi osas ei muutu midagi. Koondumine Hansabussi gruppi toimus pikaajaliste läbirääkimiste tulemusel ja mõlemad pooled nägid selles edasi arenemise võimalust.

AS Samat on kasvanud välja väikeettevõttest, mis pakkus Harjumaal esimesena väikebussidega kiiret ja mugavat transporditeenust. Aja jooksul oleme aga palju kasvanud. Suurenenud on nii töötajate, busside kui ka liinide arv – ettevõttes töötab praegu u 90 töötajat ning meie bussid sõidavad aastast läbi u 4 miljonit liinikilomeetrit, päevas on sadu väljumisi ning meie käive on u 3 miljonit eurot aastas. Samati bussiparki kuulub 51 bussi, millest 35 on suured ja 16 väikebussid. Veame mitme valla inimesi ja seda nii kommerts- kui avalikel liinidel, lisaks teeme transfeer- ja tellimusreise.

2014 andis Äripäev Samatile Eesti Gassellettevõtte tiitli, mis tähendab, et viimase kolme aasta jooksul kasvati rohkem kui 50%. Seda tiitlit on vähem kui ühel protsendil Eesti ettevõtetest.

On olnud kergemaid ja raskemaid aastaid, kuid paraku on ühistranspordi sektor praegu väga muutlik ning selleks, et minna edasi, pakkuda veelgi paremat kvaliteeti ja kasvada, on vaja teha täiendavaid suuri investeeringuid ning seda on mõistlikum teha grupis. Tulevikus oleme kavandanud uuendada bussiparki ja kassasüsteemi, mis muudavad reisisimise veelgi mugavamaks. Seda ka Saku vallas sõitvatel liinidel nr 206 ja 219. Järgmisel aastasse sõidugraafiku ning pilethinnade muudatusi me kavandanud ei ole. **EE**

Saku vallas on turvaline elada

VICTORIA PARMAS

„Kui aastal 2000 pandi Saku vallas toime üle 200 kuriteo (elanike arv oli veidi üle 6000) siis eelmise aasta novembrist selle aasta novembrini oli neid meie vallas pea poole vähem – 110 (elanike arv ligikaudu 10 000), sellise teatega alustas Saku valla külade ümarlaual oma ettekannet piirkonnapolitseinik Helen Kaha. Kuigi ka kuritegude mõiste on aja jooksul muutunud ja paljud varem kuriteona kvalifitseerunud teod on nüüd vaid väärteod, pole asi ainult definitsioonides. Politseinike sõnul on elu ka päriselt palju turvalisemaks muutunud.

Vargused ja koduvägivald

110st aasta jooksul registreeritud kuriteost oli 53 varavastast kuritegu, neist 16 kauplustes toime pandud süstemaatilised vargused, 1 sõidukivargus (varastati Harku vallas, kätte saadi Saku vallas) ja 2 vargust sõidukist. Politsei andmeil ühtki majja sissemurdmist otseselt polnudki (firmade territooriumile, kus olid valvurid ja kaamerad, aga küll). Üks vargus oli keldriruumist ja teine oli seotud eramajas toimunud peoga, pärast mida avastati, et mõned asjad on kadunud.

Põhiprobleem on Kaha hinnangul kaupluste ja koolimajade juurde jäetud lukustamata jalg- ja tõukerattad. „Lahtiselt jäetud rattad näitavad, et turvalisuse tunne on inimestel nii kõrge,“ nentis ta, kuid soovitas siiski rattad lukustada, et vargaid mitte ahvatleda.

Teisel kohal olid politsei andmeil isikuvastased kuriteod. Neid oli 22. Nende seas oli 5 vägistamisjuhtumit, kuid tooni annavad lähisuhte vägivallaga seotud teod. Nende suhteliselt suurt arvu seletab politsei inimeste suhtumise muutusega – lähisuhte vägivald on ajalooliselt olnud peresisene erasi, kuid nüüd on inimeste suhtumine muutuma hakanud: inimesed teadvustavad, mis on lähisuhte vägivald, ja et sellest tuleb politseid teavitada. Avalikke korrariikumisi on olnud kaks.

Pisike kuritegu on suur info

Kohal olnud külaaktivistid arvasid, et ehk on kuritegude arv nii väike seetõttu, et inimesed ei viitsi pisikestest kuritegudest teatada – ostavad parem uue tõukeratta, sest pelgavad pikka menetluse käiku või kardavad, et tegid ise midagi valesti.

„Ma ei arva, et teatakse vähe. Kui ma hommikul tööle lähen, on minu lauatelefonil mälu vastamata numbreid täis,“ nentis Kaha ja kinnitas, et helistab kõigile nendele numbritele alati tagasi. Kahjuks jätab telefon mälu vaid 10 viimast kõnet. Samuti kinnitas ta, et teate edastamine ei võta sugugi nii kaua aega, kui kardetakse ning menetlusprotse-

duur ei ole sugugi pikk ning kui vaja, läheb ta ka ise inimese juurde koju menetlema.

„Kuriteost tuleb igal juhul teavitada, olgu see kas või pisike vargus,“ pani inimestele südamele ka Lääne-Harju konstaablijaoskonna piirkonnavanem Mart Meriküll, kelle koordineerida on 12 omavalitsuse piirkonna politseinike töö. „Kartus, et peab

kadalipu läbima, on liiast. Kui me ka ei jõua kõigele reageerida, paneme me kõik kirja. Ühel päeval teatakse, et armatuurlaud on varastatud, teisel päeval on kadunud lapsekäru, kolmandal piimamannerg – meie jaoks on see märk, et piirkonda on tekkinud metallivaras.“

Facebook ja valvekaamerad

Meriküllil sõnul teeb politsei uuemal ajal väga palju ennetustööd, Lääne-Harju politseijaoskond avas septembris isegi oma Facebooki lehekülje. Sellel teatab politsei Lääne-Harju piirkonnas leitud asjadest (näiteks Sakus leiti põdsastest ATV), ringiliikuvatest petteuritest (viimane teade Saku kohta end agressiivselt kodudesse pressivatest tõmmudest meestest), politsei ennetusüritustest (politsei külskääk Päikesekillu lasteada), reidide tulemustest, palub abi isikute tuvastamisel ja õnnetuste pealtnägijailt.

Ennetada aitavad ka 104 uut Harjumaale paigutatud valvekaamerat, mis saadi projekti „Turvalisem Harjumaa“ toel. „Reaalajas keegi kaamerapilti ei jälgi, kuid kõigi nende kaamerate pilt jookseb politsei serveritesse, kus see salvestatakse,“ ütles Meriküll, kelle sõnul on uute kaamerate pildi kvaliteet nõnda hea, et seda saab politsei oma igapäevatöös kasutada. Kaameratel on ka autode numbrituvastussüsteem. Alad, kus kaamera salvestab, on märgistatud. Koostöös politseiga on pannud vald kaamerad ka Saku aleviku sissesõitudele ja neist on ka juba abi olnud.

Külade esindajaid huvitas, kas politsei on oma süsteemi nõus ühendama ka küla-kogukonna muretses kaamera. „Tule räägi piirkonnapolitseinikule lahti, mis mõte kaameral on, kuhu on soov see panna ja meie tehnilised spetsialistid tulevad appi,“ lubas Meriküll. „Teeme täna asju selle nimel, et meil homme oleks vähem probleeme. Oluline on võrgustiku koostöö. Kõik algab teadvustamisest, et kuskil on probleem, ja seejärel tuleb pöörduda asjaomaste isikute ja asutuste poole. Kui ei tea, kelle poole pöörduda, siis küsi kohalikult konstaablilt või Lääne-Harju politseijaoskonnast.“

Turvalisusest ja kogukonnaga koostööst rääkisid veel siseministeeriumi korrakaitse- ja kriminaalpoliitika osakonna nõunik Eimar Veldre ja Naiskodukaitses Harju malleva Männiku jaoskonna kodukaitsjad Kairi Nõukas ja Teele Raja, kelle sõnul on kavas taasluua ka Saku jaoskond. Vanasti oli Saku lausa kaks jaoskonda. „Oleme kutsunud ellu sellise mooduli nagu „Ohutushoid“. Õpetame, mida naised saavad kriisiolukordades (tulekahju, loodusõnnetused, terrorism, kallaletungid) ära teha. Suur rõhk on ka koduse vara kaitsmisel ja enesekaitse- sel,“ rääkis Teele Raja.

TASUB TEADA

- **Kella 8–19 vastab üle-eestiline politsei infotelefon 612 3000. Sellele numbrile saab teavitada häirivatest juhtumitest liikluses, aga ka mujal, samuti edastada palvet liiklusrikkuja korrale kutsumiseks. Sealt saab teada, kes on sinu piirkonnapolitseiametnik (noorsoopolitsei, piirkonnapolitsei) ja jätta talle teade. Võimalusel/vajadusel saab infoliini piirkonnapolitseinikuga ka kohe ühendada. Sealt saab infot politseiteenuste kohta – kus on lähim politseimaja, kuidas ja kust dokumente taotleda jne.**
- **Kui tahate, et piirkonnapolitsei võtaks teiega ühendust, siis tööpäeviti E–R kella 9–17 võib helistada telefonil 612 4510, vastab konstaablijaoskonna valvelaud.**
- **Kui on väitimatult olukord, siis aitab number 112**
- **Piirkonna olulistel politseiga seotud sündmustel saab silma peal hoida Lääne-Harju politseijaoskonna FB-lehel (seda saavad vaadata ka need, kel pole FBI kontot.) www.facebook.com/laaneharjupolitseijaoskond/**
- **Piirkonnapolitseinik Helen Kaha (1. jaanuarist Mikk Pihu) 612 4686**
- **Piirkonna noorsoopolitseinik Kätlin Murre 612 4551, 5855 7455**
- **Piirkonnapolitseinike vastuvõtt neljapäeval kella 10–12 Saku operatiivteenistuste keskuses Tammemäel, Päästkeskuse tee 1.**
- **Politsei koduleht www.politsei.ee, kus on olemas igapäevane vajalik teave.**

Saku pritsimehed said toetust

MtÜ Saku Priitahtlikud Pritsimed said Harjumaa kogukondliku turvalisuse toetusvõrust 3461,73 eurot. Toetust sai Saku pritsimeeste projekt „Tuleohutus ja päästetöetehnika ning seadmete soetus, asendus, hooldus ja remont 2017. aastal“.

Kogukondliku turvalisuse 2016. aasta toetusprogrammi laekus Harjumaal 14 projekti, kogusummas 41 445,51 eurot. Harju maakonnale (k.a Tallinn) eraldatud toetuse kogusumma oli 18 000 eurot ning ühe projekti maksimaalne toetussumma oli 3500 eurot. Kokku rahastatakse 2016. aastal 8 projekti.

President Kersti Kaljulaid: Eesti edu võti on sotsiaalne riigipidamise mudel

VICTORIA PARMAS

16. detsembril Saku gümnaasiumis oma Harjumaa visiiti alustanud president Kersti Kaljulaid ütles, et Eesti on leiutanud 21. sajandi sotsiaalse riigipidamise mudeli, mis võimaldab meil olla edukamad kui paljud Euroopa riigid.

Õpilastele peetud kõnes rõhutas Kaljulaid Eesti erilisust kodanikuühiskonnana ja seda, et meil on teistele riikidele palju õpetada, kuidas kodanikud saavad osaleda oma riigi tegemistes. „Me ei eelda, et riik planeerib täpselt viimse detailini, milliseid teenuseid ta osutab kõikidele oma kodanikele igas maanurgas, ja rullib siis selle teenusteteki pikalt ja laialt lahti, maksab kõik kinni ja siis selgub, et see teenus ei olnudki see, mida kõigile vaja oli, aga kõik vähemasti saavad seda teenust,“ rääkis president, kelle sõnul osatakse Eestis teha asju teisiti, ühendades riigi tööd, kohaliku omavalitsuse tööd ja vabatahtlike tegevused. Tema hinnangul on Eesti sotsiaalse mudelina üks Euroopa edumeelsemaid riike juba täna ja see on ka see põhjus, miks Eesti elukvaliteet on kõrgem kui paljudes Lääne-Euroopa riikides, kus asju mõeldakse eelarverahas.

„21. sajandi Eestis saab igaüks teha koos oma naabritega või FBi kommuniga sellist Eestit enda ümber, nagu ta seda tahab. Eeldusel, et see ei tee kellegi teisele haiget. Me ei ole kunagi oma naabri aitamist ära delegeerinud riigile. Meil on väga tugev vabakond. Inimesed, kes näevad, et kuskil on mingisugune probleem, kogunevad suhteliselt harva väljakule demonstratsioonile. Märksa sagedamini teevad nad asja ära või pöörduvad kohaliku omavalitsuse poole, küsivad raha ja teevad selle ära,“ rääkis Kaljulaid.

Presidendi sõnul on need lihtsad asjad, mida me teeme, näiteks oma ümbruse puhtana hoidmine. Ta tõi näite Kesk-Euroopast, kus suurlinna tänavate puhtus sõltub sellest, kas prügi-auto tuleb või ei. „Meil on oma

Esko talus arutasid president Kersti Kaljulaid ja taluperemees Gunnar Eensalu põlvkondade vahetuse üle Eesti talupidamises – noortel talupidajatel on olemas IT-oskused, on keeled suus ja on ambitsiooni, osatakse mõelda suuremalt ja oma toodangut mitmekülgselt väärtustada. Talupidaja on nii palju muutunud, et kunagine kuvand puhvaikas maamehest ei pea enam paika. Foto: Victoria Parmas

ümbruse eest hoolimine, meid ümbritsevate inimeste eest hoolimine kuidagi teistmoodi välja kujunenud. See võiks olla meie ja ka teie missioon, kui te käite ringi maailmas, rääkida inimestele, kui palju sõltub tegelikult igast ühest endast ja meil Eestis sõltub see ikka väga palju igast ühest endast, milline on tema koduümbrus, tema koduvald,“ ütles ta Saku gümnaasistidele.

Lõpetuseks rõhutas Kaljulaid, et ka vaidlusoskus on tähtis, sama tähtis tänapäeval kui lugemisoskus. Väielda tuleks tema sõnul aga asja üle, mitte inimeste üle, kes selle asjaga tegelevad. „Me peame oskama leida kompromisse ja saada keskpörandal kokku. Nii saavad asjad tehtud. Lugupidav vaidlusoskus ja see, et me mitte kunagi ei

eelda kellestki halba seetõttu, et tema sotsiaalne kuuluvus, rahvuslik kuuluvus, päritolu erineb meie omast, see on hästi-hästi oluline,“ ütles ta.

President kohtus koolis ka õpetajatega, pidades neile lühikesest kõne ja vastates küsimustele. Ta tunnustas Saku kooli kõige selle erilise eest, mida koolis on tehtud, alustades kooli harivatest seintest, õpetajate kokaraamatust ja lõpetades muusikaliga.

„Ma näen veel ühte huvitavat ja inspireerivat kooli – no tahaks, et sellistest koolidest räägitaks palju rohkem! Iga kool on erinevate õpetajate ja eriliste lastega. Head näited ühtluskoolist – ühtlaselt toredad!“ nõnda kirjutas president Kersti Kaljulaid Saku gümnaasiumi külalisteraamatusse pärast põ-

gusat ringkäiku koolimajas.

Vastates õpetajate küsimustele, millises suunas peaks haridus arenema, nentis president, et 25-aastaselt inimesel, kes täna tööturule läheb, on hoopis teised ootused, kui olid meil. „Ta ei taha teha 35 aastat iga päev kaheksast viieni tööd ja siis pensionile minna. Ta tahab teha erinevaid asju, kindlasti iga aasta midagi uut, iga nädal midagi uut või mõni lausa iga päev midagi uut. Kui tänased noored on saanud järje peale, siis nad tahavad võtta paar aastat vabaks, et olla lastega või minna reisima. Mõned töötavad üldse ainult paar kuud aastas. Ka haridus peab arvestama sellega, et meie ettekujutus sellest, milline peab olema inimese elukaar, on hoopis teistsugune kui meil. Peame õpetama kiiret kohanemist ja igasugune püsivus on näiline,“ leidis ta.

Pärast gümnaasiumit sõitis president Esko tallu, kus taluperemees Gunnar Eensaluga räägiti nutikatest väikeettevõtetest, kes suudavad elus püsida tänu sellele, et ei müü toorainet, vaid lisavad sellele väärtust.

Saku valda tulnud tunnustused

Sel aastal pälvis Harjumaa aasta noorsootöötaja tiitli Saku valla noortekeskuse juhataja **Evelin Küberson**. Tartu Ülikooli eetika-keskus tunnustas parimaid väärtuskasvatuse koole ja lasteaedu. Tiitli „Väärtuskasvatuse lasteaed 2016“ pälvis Saue vallas asuv **Nõlvaku Lasteaed**, kus käivad ka Saku valla lapsed. Tiitliga „Hea lasteaia edendaja“ tunnustati aga **Saku lasteaeda Terake**. ☺

Animäge on märgatud

URMI SINISAAR

Hiite Maja sihtasutus tunnustas MTÜd Animäe Kaitseks Tõdva külas asuva Animäe hiiepaiga kaitsmise eest. Kokku tunnustas Hiite Maja sihtasutus sel aastal Tartus toimunud tänuüritusel kümme eraisikut, kodanikuühendust, loomingulist kollektiivi ja asutust, kes on paistnud silma hiiesõbralike tegudega. Animägi oli ka Harjumaa Aasta Teo nominent.

Võitlus Tõdva Animäe pärast algas juba 2011. aastal, mil maavalduse omandas metsafirma. Lageraiet alustanud ettevõttega saavutas kohalik rahvas kokkuleppe, et arvatavat pühapaika ei puudutata. Tänavu suvel ähvardas aga vahepeal omanikku vahetanud mäge oht saada laiali lükatud ning muutuda rasketehnika parklaks. Siis tuligi külarahvas kokku, lõi MTÜ Animäe Kaitseks ja algatas protsessi, mille tulemusena muinsuskaitseameti ekspertkomisjon tegigi pärast kohapeal läbiviidud uurimistööd muinsuskaitse nõukogule ettepaneku algatada tegevused paiga riikliku kaitse alla võtmiseks.

Kajamaa perepäev Eesti Rahva Muuseumis

VEERA SEPP

Kajamaa külas on palju pikalt kestnud traditsioone. Üks nendest on iga-aastane ühine väljasõit. Kuigi tavaliselt oleme külastanud kohti lähikümbruses, Vembu-Tembumaad ja Lennusadamat, siis sel aastal otsustasime minna veidi kaugemale. Tahtsime, et ikka terve küla saaks kaasa tulla ja nii tellisime tegevustoetuse raha eest bussi. Üks variantidest oli Paide Aja-keskuse külastamine, kuid uudishimu tõm-

Sutsuke lumist talveilma on võimaldanud sel aastal Tõdva ja lähikümbruse suurtel ja väikestel juba Animäel kelgutada. Foto: Urmi Sinisaar

Lisaks algatas MTÜ Animäe Kaitseks Animäe lugu tutvustava teavituskampaania ning annetuste kogumise mäe ja seda ümbritseva kinnistu ostuks. Raha koguti ka külaelanike küpsetatud kookide ja Animäe-temaaliste meenete müügist nii Saku valla sünipäevapeol mõisapargis, Kiisa kirbukal jm, kus mäe ja sellega seotud edaspidiseid plaane tutvustati. Tänu metseenlikule ettevõtjale on mägi nüüd laialiajamisest pääsenud, kuid annetuste kogumine MTÜ Animäe Kaitseks arvele EE212200221064375275 käib edasi. Seltsil on kavas tähistada mägi kultuuriloolise paigana ja puhuda talle taas

n-õ elu sisse ehk taastada mägi küla- ja kogu vallarahva kooskäämise paigana. Vanemad inimesed räägivad siiani lugusid mäel peetud nõukogudeaegsetest üle valla jaanituledest, kuhu toodi bussidega Tallinnast kohale isegi Soome turiste.

Augusti lõpus tulidki nii Tõdva kui ümberkaudsete külade elanikud kokku ja tegid mitu päeva tööd, et Animägi võsast ja rämpsust puhastada. 20. augustil peeti mäel Saku valla esimene muinastulede öö, kuhu kogunesid taas üle mitmekümne aasta Tõdva küla pered, nende head sõbrad ja naabrid – kokku sadakond inimest.

33 kajamaalast tegid ühise bussireisi äsja valminud Eesti rahva Muuseumisse. Foto: Veera Sepp

bas Eesti uusima muuseumi poole.

12. novembri varahommikul panimegi bussile hääled sisse ja sõitsime 33-kesi Tartu poole – sihtmärgiks Eesti Rahva Muuseum (ERM). Kohale jõudsime keskpäeva paiku. Päev oli pikk ja tore. Meenutasime Eesti värvikamaid, tähtsamaid hetki ja tutvusime eestlaste argieluga eri aegadel. Näitusi oli palju ja nii leidis iga vanus enda jaoks midagi huvitavat. Neli tundi möödus väga

kiiresti ja enne meie lahkumist üllatas meid veel läti rahvatantsugrupp, kes sealsamas suures fuajees andis suurepärase etenduse.

Tagasisõidul bussis tuli külarahvalt väga palju positiivset tagasisidet. Leidsime ühiselt, et palju jäi veel nägemata ja kindlasti peaks nii suurde ja põhjalikku muuseumi nagu ERM minema tagasi. Nüüd jääb veel vaid välja valida, millise huvitava sihtkoha me järgmisel aastal ette võtame.

Tantsuõhtud Saku mõisas

INES ARMA,
Saku Mõisa tegevjuht

11. novembril toimus Saku mõisa esimene tantsuõhtu, kus tantsubändiks oli Eesti üks populaarsemaid ansambleid – Swingers (lauljateks abikaasad Tanja ja Mikk Saar). Kõik külalised said tervituseks vahuveini ning tantsude vahele nautida võrratut etteastet Dancelandi võistlustantsijate esituses. Külastajaid oli kokku umbes 100, avatud olid ka esimese korruse baar ning alumisel korrusel asuv mõisa restoran Von Sackenmeck.

Novembris toimunud tantsuõhtu oli sarja esimene ning teine tantsuõhtu toimus juba 10. detsembril, mil tantsumuusikat mängis ansambel MelodyMix ja üllatuskülalisena pakkus meeleoluka show maailma kiireim baarmen Georgi Voomets.

Alustasime mõisa tantsuõhtutega, et pakkuda kõigile seltskonnatantsuhuvilistele võimalust oma tantsuoskust kasutada ning veeta mõnus õhtu oma kaaslasega mõisa hubases atmosfääris. Tantsuõhtud toimuvad iga kuu (v.a 2017. aasta jaanuaris) kuni maikuuni välja. Täpne esinejate kava on veel kinnitamisel, kuid etteruttavalt võib öelda, et üheks tantsubändiks

Esimesel Saku mõisa tantsuõhtul keerutas Swingersi saatel jalga umbes sada külastajat. Foto: Ines Arma

diks on Purple Gang – nende laulja on „Su nägu kõlab tuttavalt“ selle hooaja võitja Kalle Sepp.

Meie tantsuõhtute eripära on eelkõige see, et kutsume esinema ainult neid ansambleid, kes oskavad mängida erinevaid tantsustiile koos õigete tempodega (tempod, mille järgi seltskonnatantsijad tantse õpivad ja harjutavad), mis said kokkupandud koostöös Tantsumekaga. Kuigi teeme tihedat koostööd paljude tantsuklubidega, on tantsima oodatud kõik inimesed, kellele

meeldib tantsida. Pole oluline osata kõiki tantsustiile, vaid pigem soov veeta mõnusalt õhtut ja nautida elavat muusikat!

Nagu esimesel kahel korral, on edaspidigi kõikidele restoranis külastajatele sissepääs tantsuõhtutele poole soodsam (info meie kodulehelt ja Facebooki lehel). Restoran on meil avatud kolmapäevast laupäevani. Lisaks tantsuõhtutele toimub mõisas igal kuul ka kontserte ning näiteks veebruaris annab mõisas eksklusiivse kontserdi Jaagup Kreem ja aprillis Tanel Padar.

Saku noored jalgpallurid teisel kohal

Saku jalgpallipoiste ja -tüdrukute kõrged kohad noorteliigades ja suur mängijate arv Eesti noortekoondistes näitab, et oleme õigel teel – töö on hästi tehtud –, mis omakorda tõstab nii treenerite kui ka mängijate endi motivatsiooni.

U17 võistkond mängis sel hooajal U17 eliitliigas, mis on Eesti tugevaim liiga noorteklassis. Liigas osaleti koos Martin Reimi jalgpallikooli mängijatega, et pakkuda mängijatele maksimaalset kvaliteeti. Koondvõistkond koosnes 10 Saku Sportingu ja 15 Martin Reimi jalgpallikooli mängijast.

Pika hooaja jooksul võideti 18 mängust 11, viigistati 5 ja kaotati 2, mis andis kokkuvõttes väga kõrge teise koha.

Vähem tähtis ei ole ka U17 tüdrukute vanusegrupi teine koht. Tegemist ei ole küll nime poolest eliitliigaga (kuna tüdrukutel eliitliigat lihtsalt ei ole), aga liigas osalesid Eesti parimad võistkonnad. Erinevalt poistest koosnes võistkond ainult Saku Sportingu tüdrukutest. Tüdrukute saldoks jäi 16 mängust 12 võitu, 1 viik ja 3 kaotust.

ARGO ZIRK, jalgpallitreener

JÕULUD 2016

JÕULUKIRIK
KÕIK ON TERETULNUD!

24 dets
11:00
Nurme 3a
Pakume kohvi ja piparkooki!

www.ekksaku.ee

JAANUAR 2017

EELK SAKU TOOMASE KOGUDUSES

- P 01.01 kl 15 Jumalateenistus
- L 07.01 kl 14 Tüdrukute klubi
- L 07.01 kl 18 Noorteõhtu
- P 08.01 kl 13 Pühapäevakool 7-12a
- P 08.01 kl 15 Noortejumalateenistus (pühapäevakool 0-6a)
- T 10.01 kl 18.30 Koguduse piiblikool
- P 15.01 kl 15 Jumalateenistus.
- P 22.01 kl 13 Pühapäevakool 7-12a
- P 22.01 kl 15 Jumalateenistus (pühapäevakool 0-6a)
- P 29.01 kl 15 Jumalateenistus
- T 31.01 kl 18.30 Koguduse piiblikool

- Saku Gospeli proovid N kell 18. Uued lauljad (14 a+ ja täiskasvanud) on tere-tulnud! Kontakt kailikase@gmail.com
 - Palveõhtud toimuvad iga kuu 2. ja 4. teisipäeval kell 17.
 - Beebilaul T kell 10.30. Info ja reg Ave tel 5919 7902 / ave.molster@eek.ee
 - Koguduse õpetaja Magne Mõlster, tel 5919 7802 / magne.molster@eek.ee
- Address:** Saku palvemaja, Tallinna mnt 8, Saku alevik

Koguduse koduleht: saku.eek.ee

*Ilusat
jõuluaega ja
liigutavaid
elamusi uueks
aastaks!*

Saku Valla
Spordikeskus

Ise tehtud päriskuusk jõuludeks tupp

Ühel aastal ajastasime oma koduõues ilupuuna väärtuse kaotanud hõbekuuse langetamise just sellele ajale, kui oksad sai jõulukuuseks ära kasutada.

VIIVE ROSENBERG

Lapsepõlves oli jõulukuuse tuppatoomine suurim sündmus, mida oodati pikalt. Juba suvel valisime kodumetsas kuuse välja. See pidi olema ilus, tiheda võraga ja ikka maast lakke ulatuv. Vaadati ka seda, et raiutav puu oleks selline, kellel ei oleks tulevikus palju võimalusi metsapuus kasvada.

Tänapäeval kasvatatakse jõulukuuski

▲ Oksi kuidagi kinnitama ei pea – lihtsalt asetad nii, et tokk jääb oksa harunemiskoha kaenlasse. Järgmise oksa asetad eelmise peale, kuid veidi teise nurga all, ja liigud kihtidega nii ringiratast ümber posti. Foto: EE

➤ Kuuse tüveks sobib näiteks kilerulli südamik.

Fotod: erakogu

istandikes ja tuuakse teistest riikidest. Sellele vaatamata raiutakse kuusekesi ka metsadest. Üha enam on kuulda arvamusi, et jõulukuuske ei tooda tupp, sest puukesest on kahju.

Paar aastat tagasi, kui nägin naabrimeest hekki piiramas ja ilusaid kuuseoksi lademes maas, tekkis idee okstest kuusk püsti panna. Selleks on vaja tokki või mõne materjali rulli keskelt vabanenud toru. Kuuseoksad tuleb laduda ümber keskmise asuva toe ringi-

ratast. Selliseid kuuski oleme teinud juba kolm aastat. Nõnda saabki kauni kuuse ja ei pea puude raiumise pärast kahetsust tundma.

Kuuseoksi võib leida raielankidelt, mahalangenud või mitmel vajadusel maha võetud puudelt. Värske kuuseokaste lõhna jõuluõhtul ei saa millegagi asendada, aga alati ei pea kirvega metsa minema, vaid mõni kuuseke võib isetehtud puu korral kasvama jääda. Jõulurõõmu kõigile!

Ehma-nimeline lehm lendab ümber maailma

See oli aasta 2003, kui Sakust pärit Matis Leima Tartus poes täidilt ühe lehma välja nurus. Tookord 11 aastane Matis ei osanud arvata, et on endale saanud lehma, kelle suur unistus on näha kogu laia ilma oma rikkalikus mitmekesisuses ja eeskujuliku turistina alati üks pilt endast koju kaasa tuua. Juba samal aastal tegigi Ehma-nimeline lehm oma esimese välisreisi ja poseeris koos Matisega Ölandi karjamaal. Täna on Ehm läbi reisinud 28 riiki.

Ta on külastanud näiteks kuulsaid Milka-lehmi Austrias, võtnud jõulud vastu Vatikanis, väisanud Setomaa pealinna Petseri kloostrit, külastanud Karpaadi väikerahvast hutsuule, poseerinud Manhattani pilvelõhkujate taustal ja suurima sportliku saavutusena läbinud Norras Birkebeineri maratoni.

◀ Hobi korras riike koguv Ehm põikas koos Matisega 2007. aastal Itaalias olles vaid selleks San Marinost läbi, et üks riik jälle juurde saada.

◀◀ Reisidel ka padja funktsiooni täitev Ehm jäädvustamas end Hiina müüri, kus äsja lõppes jooksuvõistlus, mille võitis Eesti.

ni. Vahel reisib Ehm ka Matis sõpradega, nagu näiteks nädal tagasi, mil ta saabus Kuubalt. Jaanauris ootab Hawaii.

Sakus kooliteed alustanud Matis on lõpetanud Georg Otsa nimelise Tallinna Muusikakooli kompositsiooni erialal ja Tartu Ülikoolis ajaloo erialal *cum laude* ning jätkab nüüd pärimusmuusika ja kompositsiooni õppimist Viljandi Kultuuriakadeemias. Ta õpetab Tartu eramuusikakoolis Helivõlu, mängib seto folkansamblites Kiiora ja Zetod ning 2015. aastal ilmus tema pärimuslike autorilugude noodikogumik „Luitekass“ ja 2017. aastal on oodata klaveripalade kogumikku „Pimedus keldris“.

Matis Leima fotonäitus „Ehm lendab... üle maailma“ on Saku raamatukogus avatud 5. veebruarini. EE